

Sal,

hållit på Ufråttsplasan i Kronoby,

af

Anders Chydenius,

Ch. Doct. Prost och Kyrkoherde

i Samla Carleby;

Då Soldaterna Matts Sjelt, Abraham
Frodig och Peter Lindström för begån-
git mord, rån och mordbränneri uppå
Barna-läraren wid Teirijärwi Capell,
Johan Mattson och des Hustru, til
följe af Högloft. Kongl. Wasa Hof-Rätts
Dom, miste högra handen, halshöggos och
steglades den 12 April 1786.

Wasa,

Tryckt af Georg Wilhelm Lonicer.

KANSALLIS-
KIRJASTO

Imprimatur.

in fidem Protocollii
NICLAS HJELT.
Fac. Th. Ab. Not.

S. 1.

Så har nu dessa tre mördares blod strömmat; det ryker ännu för at mota det händesfri som de mördades blods-röst nedkraft ifrån Himmelen: Jorden skal upsluka det, at afplana den förbannelse som menlösst blod besläckat den med. I Mos. B. 4: 10, 11. 4 Mos. B. 35: 33.

S. 2.

Dessa tre misfgärningsmäns brott äro så grusweliga, som ibland of allmänt bekanta. Soldaterna Sjelt och Lindström, sedan de några veckor förut hos Barna-läraren Johan Mattsön i Teirijärwi begått inbrotts stöld, men ej fått några penningar utur hans bod, den de likwäl ansågo för bemedlad, ofwerlägga då, huru de med wäld utur Barna-lärarens bonings-rum kunde röfwa sig dem; men som de ej trodde sig nog wurna til et så grusweligt företagande, beslöto de, at taga Soldaten Frodig med sig, en för styrka icke mindre än för flera tjufnader och tilförene begångit dräp wäl känder misddare: de uptäcka för honom sina anslag, och han är redevogen at biträda dem i deras försträckeliga affigter.

Alla tre mördarena gå åstad, hinna fram om astone, och bryta straxt med wäld up de lås och stängslen, inom hwilka den ofskyldiga Barna-läraren med sin Hustru, i fridens

sköte, och under en fridålskande Öfverhets beskydd, trodde sig säkare få nyttja nattens mörker till hwila och människliga lifswets wedröweckelse. De wäckas af bullret, och mannen tager till sin oladdade bössa, med hottelse at skjuta dem, om de wägade sig in, hwarigenom de för en liten stund uppehållas, gifwa sig ut för resande och begära mat. Hustrun räcker mördarena smör och bröd i förstugan, men Frodig, som stod utan för stugu-dörren, fant utwäg at wända mynningen af den ifrån stugan uträkta bössan ifrån sig, och fatta uti den, med hwilken han drog Barna-läraren i förstugan, tog honom wid strupan, och biträdtes af Lindström at hålla honom, då Sjelten kom utifrån med en stor blottad knif i handen, hwilken han wrätte mannen i bröstet. Hjertblodet strömmar, han dignar ned, och dör i sina mördares händer.

Sjelt och Lindström skynda sig in uti stugan, och begära penningar af Hustrun, dem hon sade sig icke äga: sedan begära de hennes listnycklar, och då hon gifwer dem, tager Lindström flera gånger aska utur spisen, och kastar henne uti ögonen; hon qwidder och stiger tillbaka, då Sjelt skyndar sig, at med den af Mannens blod än rykande knifwen gifwa henne et styng; Hustrun jämrar sig

sig illa och dignar ned. Mån böner, tårar, klagan eller blod kunde beweka honom til medlidande? Nej! han hade tillsluttit sina öron och sit hjerta för mänsklighetens röst, och griper til et gruswelligare mordwapen, ämnadt til förswar för Riket och Medborgare, at nyttjas emot deras fiender, och sticker henne å nyo med Bajonetten *). Ristor och lås öpnas, pengar, linkläder, guldringar och et af Skolmästaren sielf gjordt bycksäks-ur röfwas.

Men mordet och rånet skulle ock dölas; Mannen låg mördad i sit blod i förstugan, och Hustrun drog i rummet innanföre de sista andetagen, då mördarena fatta det fäseliga beslut, at upbränna de döda kropparna, och tända eld på huset. De mördade büros af alla tre i sängen, och eldfångda ämnen läggas derunder och antändas.

Nu först fly misådårena med sit rof, med de fäseligaste brännmärken på sina samweten, och gömma sig et dygn öfwer en mil derifrån uti en ångs-lada, innan de gå hem hwar til sina torp. Grymna brott! Fäseliga gärningar!

Folket, som af lågornas ljus om natten

*) Sjelt nekade wäl härtil för Domstolen, men bekände det sedan godwilligt i fängelsel.

upväcka hastade at slåcka en förment wäd-
 eld, sunno uti kläderna, under de förbrända
 kropparna, någon blod, och fingo deraf an-
 ledning, at mistänka denna olycks händelse
 för något mordbränneri. Sjelt och Lind-
 ström hade redan försedt sig med någon per-
 mission at resa til Sawolar, der det röstwa-
 de skulle til gemensam nytta förnttras. Fro-
 dig och Sjelt, som för sina förra grofwa
 gärningar woro kända, och under denna ti-
 den saknades wid sina torp, mistänktes nog
 snart för detta; men nästan inga bewis wo-
 ro at tilgå, til des at Sjelten, för något hos
 honom funnit tjuvgods, blef arresterad, och
 kunde förmås til bekännelse. Men Herrans
 Rättfärdiga och Stora Mann ware äradt,
 som genom små omständigheter låtit dessa
 sáfeliga gärningar komma i dagshuset, at ill-
 gärningsmännerna fått sitt wäl förtjenta
 straff, annars hade wißt deras röstweri och
 mord ingalunda härwid afstannat!

§. 3.

Sådan är rätta tilgången af denna händelse,
 om hwilken jag, för de aflägsnares skull, som i dag så talrikt samlats hit, at se
 denna förskräckeliga synen, och til äfventyrs
 fått derom otäckeliga eller osäkra berättel-
 ser, har aldrigförst welat underrätta eder
 mi

mina åhörare. Men wi få ej stanna dertwid.
 Denna grufweliga gärning bör af mig före-
 ställas ifrån flere synepuncter, för at rätt
 kunna wisa des grufwelighet, upväcka hos
 eder en rätt fasa för samma eller andra
 mänskligheten wanhedrande misgärningar,
 och derigenom leda eder på Christendomens
 och dygde-wägen, såsom det enda stånd at
 förwara eder ifrån et besläckadt och plågande
 samwete och en skamlig död, och at göra eder
 i tid och ewighet lyckeliga.

§. 4.

Dessa tre mördare woro ju Döpta Christo-
 na, som i sin barndom blifwit teknade med
 den Dyra Frälsarens Korstecken, som, af si-
 na föräldrar öfwerlämnade i denna sin ewi-
 ga Förbarmares kärleks-armor, genom sina
 faddrars mun affswurit djefwulen, och alla
 mörkstens gärningar, och med helig förpliktelse
 åtagit sig at tjena sin och hela werldenes
 Skapare, och at i alt lyda Hans heliga bud
 och befallningar. Ack! hafwa de icke uti sin
 ungdom blifwit ofta påmint om denna sin
 förbindelse? Jag wet, at de med egen mun
 hafwa stafwat denna dyra ed Herranom, då
 de första gången trädt til det heliga Rätt-
 wardsbordet, at der hämta sig förmåga af
 sin Blodiga Förbarmares kärlek til en helig
 4 och

och Gudelig wandel. Ingen gång hafwa de med sin fot trädt in uti Herrans Helgedom, at de icke blifwit underrättade och påminnte om denna sin ed; men huru hafwa de hållit den? Jag har följt dem på spåren nästan ifrån deras barndom, men de hafwa ifrån sin ungdom upoffrat sig til syndens och satans tjenst, slagit alla förmaningar i wädret, trampat Testamentsens Blod under sina fötter, och således begått emot den Heliga Guden et fäseligt menederi; De hafwa föraktat eden och brutit förbundet: Hes. 16: 59. Ack! den som förbund bryter, skulle han undslippa? Cap. 17: 15. Nej, utan förbannad ware den som icke lyder förbundens ord, säger Herren Jer. 11: 3.

S. 5.

Men de äro menedare på mera än et sätt. Såsom stående i krigstjenst hafwa de ju swurit Fanan, och då med listig ed, så sant dem Gud hjelpe til lif och siäl, försäkrat, at wara sin Konung och Riket trogna, och dem med lif och blod förswara; dertfore äro wapnen satte dem i händer, dertfore äro dem bygda hemwister af medborgare, de nyttja stora friheter, och lönas i fred och segd af jordbrukare. Men hwad grufwelighet, hwad menederi, at dessa fridens och frihetens förswa-

ra

rare sielfwe slå darten i bröstet på sin ofskydiga medbroder, röfwa bårtt des egendom, och wända än til slut Öfwerhetens wapen emot des af sorg och håpenhet förstörda och redan neddignande maka.

Konungen hafwer ju Regerings Form. 2 §. swurit Sina undersåtare, at Han ingen skal förderfwa til lif och lem eller wälfärd, och såsom Lagen är å ena sidan, så är ock krigsfolket å den andra, denna beswurna frihetens förswarare; hwad förskräckelig syn, då sielfwa wäcktarena af friheten skynda at bryta edsöre, eller rygga den ed Konungen swurit hålla Sina undersåtare.

§. 6.

Ju närmare jag betraktar denna grufweliga händelse, ju ömmare röres jag deröfwer: Här angripes ju den wärnlösa ofskulden. Natten hade redan dragit sit swarta dot öfwer himmelen: Friden och et roligt samwete hade gjordt Barna-läraren och hans Hustru säkra, då de wistte sig lefwa bland människor, som styrdes af Lagens, Religionens och Dngdens band, hwilkas kraft de kändt på sina egna hjertan; de hade trygga lämnat sig åt sömnen, för at lediga ifrån föregående dagens möda genom hwilla hämta sig nya krafter til den följandes arbete, då et häftigt buller sät-

A 5

ter

ter dem i bestörtning, och de öfverfallas af mördare: de hade byggt sin hydda i en skogrik lund, icke långt ifrån Kyrkan, som skilde dem så ifrån andra byar och gårdar, at de icke kunde undsättas af dem. Hvad måtte då varit ordsaken, hvarföre de angripas? Hvad war deras brott? Männe de på något sätt förolämpat, förtörnat eller oroat sina banemän? ingalunda. Himmelen hade begåfwat dem med et ömt och ädelt hjerta, sielfwa menlöshetens drag woro teknade i bådas anleten, och den allmänna aktning och kärlek de ägde ibland sine medmänniskor, wittnade om deras dygd, den han såsom barna-lärare genom uderwisingar och goda efterdomen äfwen med framgång inplantat i ungdomens hjerta. Hvad kunde då leda mördarena til denna ofkuldens boning? Jo, dessa makar hade ifrån ungdomen inöfwat sig i hwarje-handa finare slögder, och då de genom sin flit förwårswade sig sina behofwiver, och fördrefwo ledsnaden från sin hydda genom arbete, hade de äfwen genom en klof inskränkning af sina behofwiver, under den Högstas wälsignelse, förwårswat sig något öfwerfrott: och för at göra sig mästarer deraf, fatta nu misdådarena det fasetliga beslut de sedan verkstälte. Detta war enda ordsaken hvarföre dessa ofkyldiga måste dö. Mördarena b: gåra mat,

mat, och de få det. Men deras hunger kunde ej släckas utan rån, och deras törst ej utan blod. Hastwa då alla människliga känslor öfwergifwit dem! Ursinniga willdjur! som hadn hjerta, at sticka dolken i dens bröst, som råcker eder hwad i begären, och at mörda edra wälgörare i sielfwa wälgärningen! Människligheten klagar, ofkulden gråter, och hwilken som än äger några känslor, kan härwid afhålla sig ifrån tårar?

S. 7.

Wi må wäl billigt jämra oss häröfwer. Men fasan för detta mord träder oss ännu närmare, om wi föreställa oss, at hwad nu händt denna ofkyldiga Barna-läraren och des Hustru, hade lika så snart kunnat hända oss; och hwem kunde under et sådant lasternas raseri, mitt ibland röfware, mördare och mordbrännare, annat än dag och natt swäfwa i yttersta äfwentyr, at af dem eller deras geliker bestjålas, röfwas, mördas eller mordbrännas? och hwad säkerhet hastwa wi då för lif, ära eller egendom? ord som innefatta hela vår lekamliga sällhet.

Men jag talar icke om blotta möjeligheter: Tror mig, jag wil icke skräma eder med skuggor, och förstöra edert lugn med blotta sannolikheter: Nej! de olyckligas sista bekännelser haf

wa yppat många mordiska upsat och anläggningar. Den minsta motsägelse har retat dem til hånd: Mord och brand skulle öfwergå den, som hindrade dem i deras affigter: en efterfrågan om deras wandel, och den önmaste förmaning af Lärarena at ändra sin lefnad, woro i deras ögon oförsonliga brott, för hwilka de trodde sig berättigade at hämnas, och för hwilka de afwen ofta warit i upsat at mörda of. Ja, det behöfdes slutligen ingen annan ordsak at vara blottstald för röfweri och mord, än at blott åga något. Om wi föreställa of at flera sådana mord och tjuftwa band gifwas ibland of, så frågar jag då, hwad säkerhet kunde wi wäl åga? Wi hade ju ordsak at med häpnad beklaga of och säga: De rafa fast och tråda fram,

Som de of wille upåta:

Til mord står alt deras begär:

Slit är ju Gud förgåta.

Som hafwets wågor bullra och slå

Så ock de efter wårt lif slå:

Der Gud sig öfwer förbarma! No 96: v. 3.

S. 8.

Hwad stämpel, Wärdaste Åhörare, menen i at sådana gärningar skola få, och hwad lön åtföljer dem? Sådana grufweligheter måtte icke kunna förgyllas. Förnust och uppenbar-

rel.

relse fördöma dem gemensamt och en förskräckelig ändalyckt måste sluta en så Gudlös wandel. Herren ropar ifrån Sinai: Du skalt icke stjåla: du skalt icke dräpa: 2 Mos. B. 20: 15. 13. Och 13 Mos. B. 19: heter det: I skolen icke stjåla eller ljuga, eller handla falskeliga den ena med den andra. I skolen icke swärja falskt wid Mitt Namn; ty jag är Herren. Du skalt icke göra dinom nästa orätt eller röfwa honom. Du skalt icke stå efter din nästas blod, ty jag är Herren. Sämnas icke, och bär icke agg til någon i bland ditt folk, utan älska din nästa som dig sielf, ty Jag är Herren. vers. 11, 12, 13, 16, 18. Dertfore hafwer ock sielfwa Fridsens Gud utropat en fäselig förbannelse öfwer dem, då Han bland annat säger: Förbannad är den som slår sin nästa hemliga: 5 Mos. B. 27: 24. hwartil alt folket skulle säga amen. Ja, förbannade äro de uti tiden; ty det swarta samwets agget fräter dem; en liten fogel skal förskräcka dem om dagen i markene, och deras misgärningar skola om natten spöka för dem; de måste då de gå ut med fasa hafwa Cains ord i munnen: Swilken som hälsst mig finner han slår mig ihjäl. 1 Mos. B. 4: 14., och när de för at undgå denna fasa fly i sin

mör,

mördare kula, skal de oskyldigas rop dem de mördat med förskräckelse intaga deras öron. De äro fridlösa på jorden; ty et djupt bränmarke i deras samveten i Tim. 4: 2. fräter dem ehwarest de äro, och Guds första allmänna hämde-dom öfwer mandräpare: Den som utgjuter människo blod, hans blod skal ock af människom utgutit warda, i Mos. B. 9: 6. hänger öfwer dem. Denna Guds rättfärdiga hämnd tälkar Herren Sjelf uttryckeligare för Mose på de Moabiter's markt innan Israel fick intaga Canaans härligheter, då Han säger: Mandräparen skal man dräpa efter tvåanne vittnens mun. Och Skolen ingen försoning taga för en mandräpares siäl, ty han är saker til döden, utan han skal döden dö. Den som blodsfaker är, han skämmer landet; och landet kan icke försonadt warda för det blod, som der utgutit warder, annars utan genom hans blod, som det utgutit hafwer. 4 Mos. B. 35: 30, 31, 33. Men hämnden går ännu längre: Sådana misgärningsmän de äro, ty wärr! förbannade äfwen i ewigheten. Weten icke, säger Apostelen Paulus til sina Corinthier, at de orättfärdiga icke skola ärfwa Guds rike. Bland dem funnos wäl några, som wille göra en afprutning af denna Her-

Herrans rättfärdiga dom; men han möter dem med et bestraffande nit och säger: Farer icke wille: hwarcken bolare, eller afguda dyrkare, eller horkarlar, . . . eller tjufwar, eller girige, eller drinkare, eller hädare, eller röfware skola ärfwa Guds rike. i Cor. 6: 9, 10. Härmed instämmer han äfwen Gal. 5: 19, 21. der han upräknar uppenbara kötsens gärningar, och ibland dem afund, mord, dryckenskap, frästeri, och sådant mer, med den slutmening: om hwilka jag eder tilförene sagt hafwer, och säger ännu, at de som sådana göra skola icke ärfwa Guds rike. Act! den öina Förbarmaren och största Människo: Wännen Jesus Sjelf säger Matth. 5: 21, 22. at en mandräpare är skyldig til helswetes eld. Och i Uppenb. Bok. 21: 8. tillsäger Han alla mandräpare och andra misgärningsmän, at deras del skal wara uti den sjön som brinner af eld och swafwel. Rys, hisna, skälf, bäs, darra kropp och leder, Res up mitt hår, min tanka stige neder Til afgrunds djup, och se hwad qwal der är, Som fräter alt, men ingen ting förtär. Sw. Ps. Bok. No 409: v. 11.

§. 9.

Grusweliga brott! rystliga gärningar!
för.

försträckeliga ändalyckt! Hvem af oss kan vara nog förhårdad, at icke fasa för misgärningar, som leda til så svåra straff? Mån någon kunna födas med mänskliga känslor, som under dessa föreställningars intryck kunde begå dem?

Mig är ålagt af Konungens Befallningshafwande, at tala til eder förvarning, som i dag sedt denna fäseliga synen. Mitt Embete och mitt samwete ålägga mig det desutom, då jag i dag följt tre mördare af mina åhörare til stupstücken, hwilka för begångit mord, rån och mordbränneri, efter Guds och Sweriges Lag äro dömda til döden, och derföre mistat den hand, hwarmed de mördat och röfwat, och det lif, hwars förmåga de använt at angripa oskulden och döda den wårnlösa nästan. Deras hand och hufwud skola stå på stegel, deras kroppar på hjul skola blifwa himmelens foglar til rof, och korparna skola uthugga deras ögon. En förfärlig syn för wandringsmän, som färdas förbi denna afrättsplats! Blifwe den en skräck för wanartige människor at tynla deras ondskan, en spegel som wisar lasternas försträckeliga ändalyckt, och et vittnesbörd för närwarande och tilkommande slægter om den rättwisa hämd öfwer mördare, hwarmed en Christelig Öfwerhet tucktar wåldswära

wärkaren och den allmänna fridens förstörare!

S. 10.

Men jag tror mig icke än hafwa fullgjordt min Skyldighet wid detta tilfalle dermed, at jag sött öka den rysning i redan kännen för dessa gröfsta utbrott af lasterna och deras förfärliga straff. Jag wille än säga något mer til eder warning och upbyggelse. Det är nästan omöjligt, at den spaka och dygdiga medborgaren, utan en slags ursinnighet, på en gång kan falla i sådana ytterligheter. Jag försäkrar, at hwarken Sjelt, Frodig eller Lindström tänkt gå så långt, då de först i sin ungdom trädde på lasternas wäg; deras fasa för dem war då aldeles lik den I ni kännen hos eder; ty man stiger aldrig uti et steg ifrån dygden til sådana grufweligheter, utan det sker småningom; liksom det är omöjligt at ifrån den låga dällden i et steg upå högden af en brant klippa; men man kan icke des mindre genom flera omwägar steg för steg ändteligen lätt nog hinna dit upp. Man kan wäl först rysa för de gröfsta laster, men man ledes efter hand ganska lätt til utöfningen af dem, och bibehålles aldrig wid sin dygd, utan at med lika rysning anse redan de första afwikelser ifrån dygde-lärans rättesnöre.

B

En

Sådant bestyrker nogsamnt dessa misfgärningsmäns exempel. Jag har kändt dem såsom upvärande misfdådare: såsom deras Lärare har jag med min tillsyn sökt följa dem på spåren, nästan ifrån deras barndom, och deras egen sista bekännelse har til alla delar bestyrkt denna min erfarenhet. De hade från yngre åren wandt sig wid at snatta, och när sådant lyckades, hafwa de steg för steg wägat något mera, tills det bles för dem en wana at stjåla. En af dem, då han ändteligen insåg grofheten af sina brott, och huru han småningom blifwit ledd uti dem, ropade ännu i fängelsset we och förbannelse öfwer sin döda moder, som från barndomen inöfwat honom deruti. En ungdom, som upväret i egensinnighet, tillwänjes småningom, at oförshyt hämnas de minsta förmenta oförätter, hwarigenom mordiska upsåt och företaganden efter hand stadga sig i deras hjertan. En, ofta af föräldrarna sielfwa hos sina barn, implantad smak för brånwin och andra starka drycker, uptänder på tiden hos många en så brinnande lusta efter dem, at ära, anständighet, egendom, hälsa och lif, alt måste wara falt, för at släcka begäret, så at hwarken förmaningar eller straff förmå at afftyra det inrotade onda.

Sådana äro de olycks steg, som ledt dessa mördare ifrån barndomen efter hand til de aldrasafeligaste gärningar, ehuru små och obetydeliga de första afftegen wisat sig. Men här återstår än at wisa en ny länk i den olycks kedja som ledt dem in uti lasterna: de hafwa efter wanligheten i landet af någon rota i ungdomen tagit städja, at med tiden gå i krigstjenst, emot erhållit löfte at af rotan södas och klädas, under hwilken tid de upwurit i sina ystraste år, utan minsta tillsyn och ordning, i lättja och sielfswäld, såsom ämnade af den städjande rotan hwarken til arbetare eller medborgare, utan såsom förforade offer för rotesällarnes igenom dem erhållna frihet, at ej behöfwa gå i krigstjenst. Emot denna djuriska upfostran har jag tidt och ofta, allmänt och enskildt, fast oftast förgåfwes, ifrat. Föreställen eder, mine ähörare, en redan femton år i sielfswäld upwuren yngling, som än i 5, 6 eller 8 år der til så lefwa och göda sig, utan tucktan, tillsyn eller arbete i lättja och laster; han måste ju blifwa liderlig och i grund fördärwad, hälsit han utom extra plågingar af sina rotebönder, kan ofta på sin rotelön få lyfta större eller mindre summor, at antingen siwa eller spela bortt, eller ock at erlægga pligter för nå-

några mindre brott. Rännan i en ynglinges flugtiga tankar, och lätt retade begär til det onda, så frågar jag eder: är det wäl möjligt, at en sådan ungdom skal kunna blifwa dygdig och lyckelig på en sådan wäg, der allt leder til laster, och ingen hand håller honom tillbaka?

§. 12.

Men deras olycka är icke ännu mogen: Afgrunden synes lika som tagit sig före, at dygd och Christiendom til trots med ständig handledning steg för steg föra dem til högsta måttet af det onda, icke annorlunda än man, för at fortplanta uplysning och dygd, leder ungdomen från de lägre Läroställen ända til Högskolorna i et Samhälle. Som Wargärningskarlar inskriswas de för Soldater uti någon ledig rota, då de på en gång utså sin lega: med den falla de i Krögarens armar, som med all beredwillighet erbjuda dem sine waror, och genom hwarjehanda tjenester behålla deras förtroende, och släppa dem sällan förr ifrån denna lasternas högskola, än de upslukat alla deras penningar, deras rote-ko och nästan hela torpets aftastning; hwarigenom de blifwit utliderliga, sträcklata och sturska: Hwad kunna wäl dygde-lärar verka hos sådana? Hwad må wäl förmaningar uträtta? Afswande från arbete måste de

de lida brist på uppehälle: deras outsläckeliga brännwins begär sätter dem i oungångeligt behof af penningar, och det måste nödwändigt fyllas. Dessa missdådare få wäl i sådant trångmål anwising, at genom angifwelser af lönbrännerier hos Krono-betjeningen få del i angifware-lön. De försöka denna penninge-ädra, blifwa hemliga angifware på medborgare och tillika wittnen, hwarwid Sjelt, efter egen muns bekänneelse, gör mened, at fälla den angifna, men får i stället för penningar et gnagande samwete, som stundom förer honom med rep i handen til skogs at hänga sig sielf, stundom med knifwen, at mörda en oskyldig nästa, och hwad en eller annan af dem får, förslår ej länge til så stora behof. Hwad återstår då? Eufuad, röfweri och mord.

§. 13.

Ser, mine åhörare! så lång och stugg är denna lasternas kedja, som alt ifrån barndomen efter hand sänkt dem i det afgrunds djup af brott, hwarigenom de blifwit en fasa för sit eget slägte. Så går ännu den wanartiga och systolösa ynglingen småningom ifrån den ena odygden til den andra, utan at sielf märka det, förr än han hunnit störta sig i timeliga och ewiga olyckor.

Jag upmuntrar dertföre billigt först mig
 sielf och mine Embets bröder, som af Öf-
 werherden Jesu hafwa fått en öm och alf-
 warlig befallning, at wårda och föda Hans
 dyrt köpta får, at fördubbla wår flit och
 åhåga, för at intryncka i wåra åhörares
 hjertan en djup wördnad för Gud och Re-
 ligationen, at genom ömna och alfwarliga
 samwets prof hos dem blotta lasternas na-
 kenhet och försträckeliga ändalyckt, och med
 fullt nit genom Försoningens nåd drifwa
 på en lefwande och werksam Gudaktighet,
 och deraf flytande Samsunds dygder. Låt
 oss, wårdaste Medbröder! icke tro at wi
 dermed upfyllt wåra Embets pligter, då wi
 lårt wåra åhörare i kyrkan, utan må wi ef-
 ter Apostelen Pauli förmaning 2 Tim. 4: 2.
 hålla på i tid och i otid. Ack! låt oss
 afwen fördubbla wår upmärksamhet och til-
 syn öfwer wåra åhörares lefnad, yoga ef-
 terfråga den, och med ömmaste och alfwar-
 ligaste förmaningar och bestraffningar hån-
 ma lasterna och upmuntra en rättskaffens
 Christelig dygde-wandel, emedan både Gud
 och Öfwerheten hafwa satt oss til Biskopar,
 eller Uppsyningsmän, at regera Guds Försam-
 ling. Ap. G. 20: 28.

§. 14.

Förälldrar! och I som genom Naturens
 ord.

ordning ären satte i deras ställe, eller af
 Öfwerheten fått myndighet at befalla öf-
 wer andra! Eder förmanar jag: anse in-
 galunda hos edra barn och underhafwande
 de första afstegen från dygden för obetydliga.
 Skal lasten hånmas, bör det ske i barn-
 domen. Man söker ju förgäfwes at däm-
 ma et watten, som genom många grenar
 störtdadt öfwer branta klippor fallit ned uti
 en stor ström. Man griper för sent til läke-
 medlet, när sjukdomen segrat öfwer lifs-
 krafterna. Skola lasterna någonsin hån-
 mas, må det ske förr än samwetet genout
 för många får förlorat sina första ömna
 känslor, och odygdena blifwit förwandlade
 til gamla syna wanor; annors blifwa de
 gemenligen oboteliga. Planterer icke ge-
 nom edra egna lastfulla efterdomen odyg-
 dens frö i deras späda hjertan, som up-
 wåra under edar wård. Af sina föräl-
 drars mun hafwa ju barnen ofta lärdt at
 swärja. Mången fader och moder har sielf
 lärdt sitt barn at stjåla, och ofta retat det
 at hånmas små oförrätter. Har icke män-
 gen af eder i et blindt oförstånd, då i we-
 lat fågna edra barn, flera gånger liksom
 med wåld tryckt brånwins koppen på deras
 läppar, tills de lärdt at sielfwe gripa til
 den, då i sedernera förgäfwes sökt at hålla

den tillbaka. Eder klemighet, at i barna åren skona dem från arbete, har gjort dem til lättjagar, och det sielfswäld i tilstadt dem, at utan tilsyn göra små utswäfningar, och ledas in i nedriga sällskaper, har i grund fördärfwat dem. Lärer då, i Herrans Namn! wid denna faseliga syn, at med mera granlagenhet wårda de plantor, som Försynen låter upwåxa under eder wård, och at med mera tilsyn och ordning handtera dem som stå under edart befäl, om i eljest wiljen undgå det swåra ansvar eder en gång förestår på Herrans sista Dag, då de, genom eder wårdslöshet olyckeliga, skola blifwa edra ållagare, och den Rättfärdiga Guden med en faselig förbannelse wil utkräfwa af edar hand deras blod; Ty hwilken som förargar en af dessa små . . . honom wore bättre, at en qwarnsten wore bunden wid hans hals, och han sänktes ned i hafsens djup. Matth 18:6.

§. 15.

Ack! I Unglingar, som i en så talrik myckenhet samlat eder, at se denna förfärliga synen, låter dessa mördares grufweliga brott och deras försträckeliga ändalyckt, i dag wäckla eder upmärksamhet på de lärdomar som i ofta förr hördt, men til äfventyrs ringa af.

aktadt. Förwarer, i Jesu Namn, edra hjertan från syndenes herrawälde. Flyr den fördömeliga lättjan och sylosätter eder alltid med nyttiga öfningar och slögder. Söker alltid dygdiga umgängen, och förbanner eder fot, då han wil leda eder i dryckes- och spelsällskaper eller i lag med bespottare, Ps. 1:1. Men haden i redan tagit et eller flera affteg på lasternas wåg, som många nog, Gudi klagat, gjort, så öpner då ögonen i dag och betrackter den förfärliga utsigt dit de leda eder: stanner med häpenhet i edart synda lopp: bekänner i dag för den Allwetande eder willfarelse, och wänder om med fullt afsware, at ifrån denna dag troligen tjena edar Gud, och följa den trånga dygdens stig, som allena kan leda eder til en rätt lycksalighet. Och jag tör nästan binda det profwet sluteligen på ditt hjerta: du i laster nedsänkta ynglinge! hejdar icke denna dagens hisseliga syn och en öm Herdes trogna råd dig: förnå de intet wäckla dig, och med upriktig ånger föra dig tillbaka, så är du . . . skal jag wåga säga? Jo! du är, Gud nåde dig så wisst, förlorad.

§. 16.

Men här äro ofelbart många äldre tilstädes, som igenom lättja, fylleri, tjufnad och et mordiskt sinne, trådt dessa afrättade

misgärningsmän tått i spåren, och jag kan ej misstaga mig deruti, då jag här igenkänner flera, som varit med dem i tjuftwa band och många farliga och grymma anläggningar. Spegler eder nu i dessa edra afrättade kameraters blod, och se på deras förskräckliga ändalyckt: dem borde det i dag: hwem wet om icke det likaledes snart bör eder! I hastwen uti laster följt dem tått uppå hälar: na: det är ej annat än sista steget som skiljt eder åt, och huru snart hastwen i icke tagit det, I som tjuste i lasternas yra hasten at störta eder i olyckor? Huru många af eder hade icke varit williga at göra Sjelt och Lindström sällskap, at få penningar, om de blifwit påkallade, som Frodig, och om en hade mördat, så hade wist de andra i röfware-bandet icke röjt sin kamerat, och upptäckt mördaren.

Hwad kunde jag wäl i dag tala til eder förbättring! Jag måste tillstå, at mitt hopp om eder räddning är ganska ringa, då jag för åtta dagar sedan märkte, med hwad känslolöshet I på Gamla Carleby stads torg kunden höra desse uslingars jämmerfret: med hwad förakteligt åttlöje I emottogen deras hjertrörande förmaningar til eder, och huru I egden förhårdelse nog at samma dag, ack! jag fusar at tala derom, just samma dag su-
pa

pa eder blirtern fulla. Det allenast må jag säga: kännen I i dag ingen rysning eller fasa i eder själ för edra gärningar, så är det ingalunda långt til, innan I få samma förskräckliga ändalyckt. Men jag beder eder ännu, om någon bön kan tränga sig til edert hårda hjerta, jag beder eder på det aldradimaste, i Herrans Jesu Namn: Besinnen eder! Jag ropar: wänder om, wänder om för Guds skul, för eder egen timeliga wälfärds, för eder ewiga salighets skul.

S. 17.

Fem Soldater, alla ifrån Gamla Carleby socken, har jag redan (Gud nåde mig så wist) för begångit mord följt til afrättts platsen, och jag fruktar = = = ack! jag fruktar . . . Herre, min Gud! lät dock min fruktan aldrig inträffa!

Jag ser et talrikt antal Soldater, alla af mine åhörare, samlade på Öfwerhetens befallning, at i dag beledsaga desse misgärningsmän til afrättts-platsen, stå för mina ögon. Huru kunde jag se eder wid detta tillfälle, utan at gifwa eder en förvarning; til äfwentyrs den i dag kunde hafwa mera intryck hos eder, än den haft tilföre. Jag tager Gud och edre egne samweten til wittnen, at jag tidt och ofta på det ömmaste bedt

bedt och förmanat, samt på det allvarsam-
 maste bestraffat eder, då jag förmärkt edra
 utswäfningar och welat föra eder til rätta;
 men (hjelp ewige Gud) hwad har jag dermed
 uträttadt? Hwem har trodt min wälne-
 ning? Hwem lydt mina råd? Mån dessa
 mördare? Nej. Deras stynpade händer och
 buswudlösa kroppar lågo då ingalunda här
 för våra ögon, och en ryslig mängd af ste-
 gel och hjul hade då ej behöft göra detta rum
 i många år så försträckeligt för alla resande,
 som det nu ofelbart blifwer. Eller manne
 J, som varit deras kamerater? Jag hade
 wist i det fallet ej blifwit ansedd för fiende
 af Soldaterna, och man hade då ingalunda
 stämplat efter mitt eller mine Medbröders
 lif; hwarom likwäl dessa misgärningsmäns
 sista bekännelser så wäl om sig som andra,
 gifwit oss den fullaste öfwertygelse, ehuru
 jag kan betyga inför Gudi och människor,
 at wi varit edra bästa och upriktigaste wän-
 ner, och långt wälmentare än de, som för
 små tjänster styrkt eder i det onda. Sådant
 funno mördarena nu ganska wäl, och hade
 derom den fullaste öfwertygelse; ty i nöden
 pröfwar man rätt sina wänner; men jag
 war ej i stånd at förr kunna förwissa dem
 derom. Måten J då i dag af edra olycke-
 liga kameraters exempel taga samma öfwer-
 ty-

tygelse om wår yppersta wälmening emot
 eder! J hafwen ju sedt och hört med hwad
 kärlek och förtroende wi bemött dem under
 sitt fängelse, sedan de redan blifwit dömda
 owärdiga at lefwa med människor; huru
 mycket gladare hade wi icke omfamnat dem,
 om de förut sökt råd och nyttjat wår wän-
 skap. Hwarföre skolen J då anse oss för
 edra fiender? Jo, (menen J,) efter som wi
 straffa edra gärningar. Men edart eget
 samwete säger eder, at odygder störta eder i
 elände; äro wi då owänner, när wi söka af-
 hålla eder från laster och deras förfärliga
 lön? Skal då en son hata en fader, som af-
 hållit honom ifrån en swag is, hwarest han
 annars ofelbart dränkt sig. Fattén då i dag
 et helt annat begrep om wårt hjertelag emot
 eder än J förr haft, så är jag wis, at J
 på helt annat sätt anammen våra råd och
 bestraffningar, än J det gjordt tillförene; ty
 annars gå alla våra förmaningar i wädret.

§. 18.

Du talrikt här församlade Herrans Me-
 nighet! Betrakta i detta blodiga skådespel
 ondskans och ogudaktighetens gruswelighet,
 och se här lasternas försträckeliga ändalvekt.
 Detta har i dag skedd, at Herrans frucktan
 måtte falla öfwer eder, at J icke skolen syn-
 da,

Da, 2 Mos. B. 20: 20. Ware dygden ifrån denna dag alltid täckt och behagelig i edra ögon, och den minsta öfwerträdelse af Guds och naturens lag återhämta i edert minne denna dagens sasa, och en affky i edert hjerta för all ogudaktighet. Taler om denna förskräckliga händelse med rysning för de hemmavarande. Förtäljer den flera gånger för edra barn och barnabarn, och förkunner dem, at lättjans, olydnans och liderlighetens lön är så förskräckelig, och görer deraf rörande tillämpningar på dem, när de förbryta sig. Ack! tager eder sielfwe til wara för lasterna, och lägger eder alla, genom Guds nåd, winning om, at föra en dygdig och Christelig wandel, och at hafwa et godt samwete inför Gud och inför människor alltid. Förwarer eder ifrån de första afstegen, såsom för sielfwa asgrunden, och låter den minsta synden som föranleder til större, wara så förskräckelig i edra ögon, såsom sielfwa bödels-yrkan! Betänk, o människa! dig nu wäl;

Si! helfwetet högt gapar,
 Wil swälja up din arma siäl;
 Bed Gud Han i dig skapar
 Et hjerta rent, en anda ny;
 Så at du ej föracktar
 Hans nåd, och kan så undan fly
 Den som dig eftertractar.

Ell

Til slut sjöngs följande wers:
 Hjelp Gud, wi alltid måge få
 Wårt lefwerne här ställa,
 At wi til ewig tid ej få
 Wår swåra synd ungälla.
 Låt oss wår werld så genomgå,
 At wi, när lifwet ändas,
 I trone måge faste stå,
 Så skal i fröjd alt wändas.
 Sw. Ps. Bok. N:o 408. v. 4. 5.



Det på Titul-bladets andra rad befintelige tryckfel, behagade Läsaren sielf rätta.
